

ULKOASIAINVALIOKUNNAN MIETINTÖ 15/2001 vp

Hallituksen esitys Euroopan unionin turvallisuusalan tutkimuslaitokselle ja satelliittikeskukselle sekä niiden elimille ja niiden henkilöstölle myönnettävistä erioikeuksista ja vapauksista tehdyn neuvostossa kokoontuneiden Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöksen hyväksymisestä sekä laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja näiden virastojen oikeustoimikelpoisuudesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 24 päivänä lokakuuta 2001 lähettänyt ulkoasiainvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen Euroopan unionin turvallisuusalan tutkimuslaitokselle ja satelliittikeskukselle sekä niiden elimille ja niiden henkilöstölle myönnettävistä erioikeuksista ja vapauksista tehdyn neuvostossa kokoontuneiden Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöksen hyväksymisestä sekä laiksi sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja näi-

den virastojen oikeustoimikelpoisuudesta (HE 173/2001 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti perustuslakivaliokunta on antanut asiasta lausunnon (PeVL 49/2001 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana

- yksikön päällikkö Päivi Kaukoranta, ulkoasiainministeriö.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Brysselissä lokakuussa 2001 hyväksytyn neuvostossa kokoontuneiden Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöksen Euroopan unionin turvallisuusalan tutkimuslaitokselle ja satelliittikeskukselle sekä nii-

den elimille ja niiden henkilöstölle myönnettävistä erioikeuksista ja vapauksista sekä lain sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja näiden virastojen oikeustoimikelpoisuudesta.

Eurooppa-neuvosto päätti Kölnin kokouksessaan kesäkuussa 1999 kehittää EU:lle tarvittavat keinot ja valmiudet, jotta se voisi vastata kaikista Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa määritellyistä konfliktinesto- ja kriisinhallintatehtävistä, niin sanotuista Petersbergin tehtävistä. Aiemmin Länsi-Euroopan unionin yhteydessä toimineiden virastojen eli turvallisuusalan tutkimuskeskuksen ja satelliittikeskuksen siirtämisestä Euroopan unionin yhteyteen päätettiin heinäkuussa 2001 neuvoston yhteisillä toiminnoilla. Virastot aloittavat toimintansa Euroopan unionin yhteydessä vuoden 2002 alussa.

Yhteiset toiminnot jättivät avoimeksi virastojen toiminnan turvaamiseksi tarpeelliset virastojen, niiden elinten ja henkilöstön erioikeudet ja vapaudet. Erioikeuksista ja vapauksista on tehty

lokakuussa 2001 neuvostossa kokoontuneiden Euroopan yhteisöjen jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätös. Koska päätös ja yhteiset toiminnot sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä, päätös ja laki sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja virastojen oikeustoimikelpoisuudesta annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi. Päätös tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2002 edellyttäen, että kaikki jäsenvaltiot ovat siihen mennessä ilmoittaneet neuvoston pääsihteeristölle valtiosisäisten menettelyjensä saattamisesta päätökseen. Esitykseen sisältyvä laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samana ajankohtana kuin päätös tulee voimaan.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä jäljempänä esitettävien muutosten.

Valiokunta toteaa, että päätökset Länsi-Euroopan unionin turvallisuusalan tutkimuslaitoksen sekä satelliittikeskuksen siirtämisestä Euroopan unionin alaisuuteen tehtiin Euroopan unionin neuvostossa yhteisillä toiminnoilla heinäkuussa 2001. Valtioneuvosto on toimittanut näitä päätöksiä koskevat ehdotukset tiedoksi eduskunnan ulkoasiainvaliokunnalle perustuslain 97 §:n nojalla. Nyt käsiteltävänä olevassa ehdotuksessa on kyse yhteisten toimintojen toimeenpanosta siirrettävien laitosten hallinnollisen aseman järjestämiseksi.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 49/2001 vp käsitellään päätöksen hyväksymistä ja voimaansaattamista perustuslain säännösten kannalta sekä sitä, kuuluuko päätös perustuslain 93 §:n 1 momentin mukaisen tasavallan presidentin ja valtioneuvoston yhteistoiminnan piiriin vai 93 §:n 2 momentin mukaisen valtioneu-

voston toimivallan piiriin. Perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan päätöksessä on kysymys sellaisesta unionin asioihin sisällöltään ja vaikutuksiltaan rinnastettavasta asiasta, joka kuuluu perustuslain 93 §:n 2 momentin mukaisesti valtioneuvoston toimivaltaan.

Perustuslakivaliokunta toteaa lausunnossaan edelleen, että päätöksen määräykset erioikeuksien ja vapauksien myöntämisestä kuuluvat lainsäädännön alaan, minkä vuoksi ne vaativat eduskunnan hyväksymisen. Määräykset eivät perustuslakivaliokunnan lausunnon mukaan koske perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla, joten päätöksen hyväksymisestä voidaan päättää äänten enemmistöllä.

Ulkoasiainvaliokunta ehdottaa voimaansaattamislain 3 ja 4 §:ään perustuslakivaliokunnan lausunnossaan edellyttämiä muutoksia.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella ulkoasiainvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että eduskunta hyväksyy neuvostossa kokoontuneiden Euroopan yhteisöjen

jäsenvaltioiden hallitusten edustajien päätöksen Euroopan unionin turvallisuusalan tutkimuslaitokselle ja satelliittikeskukselle sekä niiden elimille ja niiden henkilöstölle myönnettävistä erioikeuksista ja vapauksista ja

että lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisena paitsi 3 ja 4 § muutettuina seuraavasti:

3 §

Tarkempia säännöksiä tämän lain täytäntöönpanosta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

4 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 4 päivänä joulukuuta 2001

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Liisa Jaakonsaari /sd
jäs. Ulla Anttila /vihr
Tytti Isohookana-Asunmaa /kesk
Antti Kalliomäki /sd
Ilkka Kanerva /kok
Antero Kekkonen /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Juha Korkeaoja /kesk

Outi Ojala /vas
Kalevi Olin /sd
Sirpa Pietikäinen /kok
Mirja Ryyänen /kesk
Hannu Takkula /kesk
Ben Zyskowitz /kok
vjäs. Kari Myllyniemi /kesk.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Antti Pelttari.

UaVM 15/2001 vp — HE 173/2001 vp